

## 16 . Cioroiu Nou | Comuna: Cioroiași | Județ: Dolj | Punct: Cetate | Anul: 2009

**Anul:** 2009

**Cod RAN:** 71849.02

**Perioade:** Antichitate

**Epoci:** Epoca romană timpurie

**Tipuri sit:** structură de cult/religioasă

**Categorii sit:** Alimentare cu apă și drenaj, Apărare (construcții defensive), Civil

**Autori:** Dorel Bondoc

**Instituții:** Muzeul Olteniei, Craiova

### Raport

Săpăturile arheologice de la Cioroiu Nou s-au desfășurat în anul 2009, pe proprietatea ONG Alexis Project. Este vorba despre amplasamentul termelor ridicate în colțul de NV al fortificației, de un detașament al legiunii VII Claudia. Pentru identificarea edificiului, în zonă au fost efectuate mai multe secțiuni-sondaje, în anii anteriori. După depistarea edificiului și verificarea stratigrafiei, nu mai rămânea de făcut decât să procedez la dezvelirea sistematică a clădirii. Acest lucru era imposibil de făcut întrucât zona era la vremea respectivă proprietate privată, destinată culturilor agricole. Problema a fost parțial rezolvată la finele anului 2007, când doctorul Adrian Gheorghe (ONG Alexis Project) a achiziționat parcela în discuție. Din acest moment, terenul a fost scos din circuitul agricol și destinat numai cercetărilor arheologice.

În anul 2009 au fost săpate 16 casete cu dimensiunile de 4 x 4 m, între care au fost lăsați "martori" de pământ cu lățimea de 0,60 m. În anul 2009, acești „martori” au fost desființați, iar casele au fost din nou curățate. Ca urmare, clădirea termală a fost în bună măsură dezvelită și curățată. Întrucât fundațiile sale au fost realizate din pietre zidite cu mortar, am procedat la conservarea lor primară, astfel că județul Dolj are în prezent primul său monument arheologic vizitabil.

Clădirea a fost săpată și dezvelită numai parțial, așa că cele ce urmează reprezintă doar o prezentare preliminară. Concret, a fost pusă în evidență o „sală mare”, de formă dreptunghiulară, cu ziduri groase de 0,50 m, din a cărei latură estică au fost restaurați, până în prezent, 15 m. Această lungime lasă loc presupunerii că este posibil ca sala să fi fost împărțită în două sau mai multe camere, dar nu se poate afirma acest lucru cu certitudine, întrucât săpătura sa nu a fost finalizată. Zidurile sunt orientate pe direcția NV-SE. Fundațiile au fost săpate în pământul galben și s-au păstrat până la înălțimea maximă de 1,20 m. Clădirea a fost prevăzută pe latura de V cu o absidă semicirculară cu diametrul de 5 m. Podeaua (suspensura) nu s-a mai păstrat decât sub forma unor fragmente dispersate; pe baza acestora am putut stabili că a fost realizată sub forma unui paviment din mortar de var amestecat cu spărturi mici de cărămizi în tehnica opus signinum; grosimea acestui paviment era de cca. 0,15 m. Latura nordică a sălii este de 5,20 m, iar lățimea totală (împreună cu absida) este de 7 m. Interiorul său este în bună măsură ocupat cu mici stâlpi (pilae) aparținând unei instalații de tip hypocaustum. Pe direcția E - V au fost realizate 6 rânduri de pile, iar pe direcția N - S, 7 rânduri. Pilele au fost constituite după observațiile mele, din 6 cărămizi mici (22 x 22 x 6 cm) suprapuse, așezate pe o cărămidă-bază ceva mai mare (32 x 32 x 6 cm); toate acestea au fost lipite cu lut. Uneori, cărămida mare a fost înlocuită cu o piatră rectangulară.

În timpul săpăturilor arheologice, am descoperit fragmente de țigle de hypocaust de tipul tegula mammata, precum și tuburi de lut ars, ambele evidențe conducând la concluzia că transmisia căldurii se făcea atât la nivelul pavimentului prin tuburi, cât și prin spațiul dintre pereți și țiglele de tip hammata. Pentru fixarea acestor accesorii erau folosite niște piroane mari de fier.

Și cărămizile mari din stâlpii (pilae) hypocaustului, dar și cele mici au fost ștampilate; este vorba despre un singur tip de ștampilă, cu legenda LEG VII CL1. Ștampila este de formă dreptunghiulară (17 x 4 cm),

încadrată de un chenar dreptunghiular cu rame duble sus și jos, și de anse curbe la extremitățile laterale. Literele ștampilei sunt îngrijit realizate, în relief și au înălțimea de 2,2-2,5 cm. Unele cărămizi prezintă pe margini urme de arsură și funingine.

Nu s-au păstrat toate pilele acestei instalații; pe platforma hypocaustului pot fi observate și urmele altor pile, care au fost demontate sau distruse. Distanța dintre cărămizile bază este de 0,23-0,25 m. Prezența pilelor de hypocaust și plasarea absidei pe latura vestică (adică spre punctul cardinal unde apune soarele) dovedesc faptul că în acest spațiu se afla cel puțin un bazin cu apă caldă; o situație similară întâlnim și la termele de la Slăveni.<sup>2</sup>

Praefurnium-ul a fost identificat pe latura de N, la 1,20 m distanță de colțul de NV al clădirii. Se remarcă printr-o mare cantitate de pământ ars până la vitrifiere, fiind acoperit de o crustă groasă de mortar, devenită extrem de solidă ca urmare a procesului de ardere. Avea dimensiunile de 2,30 x 1 m. Zidurile sale nu s-au mai păstrat. Lângă praefurnium au fost descoperiți bolovani ce prezentau urme puternice de ardere, folosiți probabil pentru producerea aburului prin aruncarea lor în bazinul cu apă rece.

La E de sala mare se găsește adaosată o cameră pătrată, cu fundații de piatră groase de 0,60 m. Dimensiunile sale măsurate la exterior sunt 6,10 x 6,10 m. Pietrele au fost meșteșugit cioplite și zidite în ordine, dispuse pe mai multe asize, din care s-au păstrat maximum 5. Nu am depistat urme de podea; este posibil ca aceasta să fi fost realizată din cărămizi, care au fost scoase într-o epocă ulterioară. O intrare în această încăpere a fost depistată pe latura de E; s-a mai păstrat doar pragul și o mică parte din pereții în care se fixa ușa. Lățimea intrării era de 1,20 m și ușa era realizată din lemn. Spre deosebire de sala mare, această încăpere nu a fost dotată cu instalație de tip hypocaustum, fapt care poate sugera și destinația sa. Cel mai probabil este vorba despre un vestiar (apodyterium). Foarte interesant, în zidul de N al acestei încăperi, aproape de fundația sa, a fost practică o mică deschidere, creându-se astfel un canal de scurgere. Din acest canal s-a mai păstrat o mică porțiune. Canalul fusese realizat din cărămizi legate cu mortar de var, iar modul de construcție era următorul: la extremitățile cărămizii de jos erau așezate alte două cărămizi în poziție verticală, acoperite cu o altă cărămidă. Se obținea astfel un canal de scurgere care în secțiune avea forma unui pătrat. Dimensiunile cărămizilor folosite la realizarea canalului sunt de 27 x 27 cm. Din umplutura canalului au fost recuperate 3 monede, din care una a fost emisă de Faustina II și una de la Gordian III (?); monedele au fost determinate de Delia Moisil. Întrucât în apodyterium nu se găsea nici un bazin de apă, singura destinație a canalului de scurgere era aceea de a deservi o latrină. În acest sens mai trebuie amintit faptul că la 1,70 m distanță N de resturile canalului de scurgere, am depistat o groapă menajeră săpată în aceleași scop.

În stadiul actual al cercetărilor, este dificil de precizat o datare fermă a termelor legiunii VII Claudia de la Cioroiu Nou. Unele monede și fibule datează de la finele secolului II. Ținând seama de circulația monetară, de evidența stratigrafică, de fibulele mai precis databile, precum și de ștampilele de pe cărămizi combinate cu inscripția pusă de speculatorul Germanus<sup>3</sup>, se poate afirma că termele au fost folosite în prima jumătate a secolului III. Sfârșitul lor s-a petrecut pe cale violentă: un nivel general de dărâmături, combinat cu puternice urme de incendiere a fost sesizat în timpul săpăturilor arheologice. Ipotetic, acest moment se poate identifica cu atacul carpilor din anul 247. Aceste date preliminare vor putea fi nuanțate ulterior, pe măsura avansării cercetărilor.

---

### ***Informații suplimentare online***

[Raportul 4297 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)

---